

Labour och 23 för Alliansen. Ett öbservandum för Mrs. Thatcher är, att bland de yngsta väljarna, 18–24 år, så har röststödet för de konservativa visserligen sammantaget ökat med +4 % bland männen, men minskat med 5 % bland kvinnorna.

Tendensen i valet 1987 var inte bara att de konservativa tappade stort i Skottland, de förlorade mark också i Västra England med Wales samt i norra England. Likaså tappade faktiskt de konservativa röster – men inte mandat – i sydväst, mest i Devon och Cornwall. I det mandat-täta södra och sydöstra England ökade de emellertid med genomsnittligt 1,5 %. Röstsvingningen bort från de konservativa tycks inte knuten till arbetslöshet utan tycks vara ett geografiskt fenomen. Som exempel kan nämnas att i de sju londonvalkretsarna med de högsta arbetslöshetssiffrorna ökade faktiskt röstunderlaget för de konservativa med 4,5 %.

Av sociala trender tycks Alliansen haft viss framgång bland högutbildade, men inte bland högre medelklass. Alliansen tappade såväl bland tjänstemän som yrkesutbildade arbetare som bland arbetslösa och industriarbetare.

Om Storbritannien hade haft ett proportionellt valsystäm hade mandatfördelningen blivit ungefärligen 270 för de konservativa, 200 för Labour och 150 för Alliansen. Alliansen hade då nått sitt första mål att bli tungan på vågen i en balanssituation. Tidningen *The Independent* citerar den 13/6 1987 en opinionsundersökning i anslutning till valet om huruvida ett proportionellt valsystäm ansågs önskvärt. 67 % av dem som uppgav att de röstat för de konservativa, 47 % av dem som röstat Labour samt 21 % av Alliansens anhängare uttalade sig för det befintliga systemet. Siffrorna för ett proportionellt system var för resp. parti 28 %, 46 % samt 75 % (övriga = vet ej). Sammantaget var 49 % för och 46 % emot de existerande systemet med majoritetsval i enmansvalkretsar.

De konservativas valseger hängde i hög grad samman med en splittrad opposition. Detta är det stora strategiska problemet för oppositionen. Att finna en lösning är en förutsättning för att det skall uppstå ett alternativ till den nuvarande härskande minoriteten även i fortsättningen erhåller en mandatmässig pluralitet.

Terry Carlborn

Sakkunnigutlåtanden rörande professuren i statsvetenskap vid Umeå universitet

Av samhällsvetenskapliga fakulteten vid Umeå universitet utsedd till sakkunnig vid tillsättningen av professuren i statsvetenskap får jag överlämna följande utlåtanden. Vid ansökningstidens utgång 1986-05-20 hade tre sökande anmält sig, nämligen professorerna Sten Berglund och Jan-Erik Lane samt docenten Gunnel Gustafsson. I november 1986 meddelades att Sten Berglund återtagit sin ansökan. I mars 1987 meddelades att Jan-Erik Lane återtagit sin ansökan. Denne återkallade emellertid därefter sin återkallelse. Om en sökande återkallar sin ansökan sedan ansökningstiden gått ut, kan han dock inte göra detta ogjort genom att återkalla återkallelsen. En sådan åtgärd är att betrakta som inlämnande av en ny ansökan, vilken inkommit för sent, i detta fall inte mindre än tio månader för sent. Upplýsningar om denna regel har lämnats mig i brev 1987-03-27 av utbildningsdepartementets rättschef, vilket biläggs detta utlåtande.¹ Följaktligen tar jag här endast ställning till sökanden Gustafsson.

Enligt förordningen gäller som behörighet till lärartjänst vid universitetet "den vetenskapliga och pedagogiska skicklighet och den förmåga i övrigt som behövs för att fullgöra tjänsten väl". Vid professorstillsättningen skall särskild vikt fästas vid vetenskaplig och även vid pedagogisk skicklighet.

Docent *Gunnel Gustafsson* (f 1943) har efter grundexamen vid Umeå universitet med ämnena nationalekonomi, pedagogik och statskunskap varit verksam vid statsvetenskapliga institutionen i olika befattningar som universitetslektor, docent, t f professor och rådsforskare vid HSR. Sin vetenskapliga debut gjorde hon 1969 inom det stora kommunalforskningsprojektet, när hon lade fram sin licentiatavhandling om kommunreformens konsekvenser för den kommunala demokratin. Undersökningen avgränsades till effekterna på deltagande, representation och organisationsrelationer i sex nybildade kommuner. En viktig orsak till förändringen i förtroendemannakårens sammansättning visade sig vara att kommun- och partimeriter vägde tyngst vid omval till den nya kommunen, vilket missgynnade grupper som kvinnor, yngre, personer med lägre utbildning och socialgruppstillhörighet m. fl. Ett annat resultat var att uppdragskoncentrationen minskade. När man följer de resonemang som leder till dessa och liknande resultat, förflyttas man tillbaka till den glada tid under sextioalet, då svensk statskunskap i ungdomlig experimentlust och uppslagsrikedom genomgick en metodisk nyorientering. Sålunda är det mycket tal om "generella frågeställningar" i avhandlingen och på var och varannan sida möter vi "hypoteser" och "variabler". Man kan tröttnas något av att datapresentationen är lika omständlig som

¹ Brevet publiceras ej här.

denna begreppsdiskussion och av att framställningen ibland är något tungfotad. Men sedd i sitt tidssammanhang framstår arbetet genom sin ambition och noggrannhet som en licentiatavhandling av god kvalitet. Att ett avslutande försök till "prediktion" inte i alla avseenden uppfyller dagens lärobokskrav väger enligt min mening lättare än värdet av att ändå ha gjort sig förtrogen med denna teknik och några av de problem den medför.

Det låg i kommunalforskningsgruppens strävan efter empiriskt säker kunskap att göra klara begränsningar i de olika undersökningarna. I flera mindre arbeten har Gunnel Gustafsson därför känt ett behov att vidga perspektivet. Särskilt förtjänstfull är boken *Local Government Reform in Sweden* (1980), som i sin klarhet är en av de allra bästa sammanfattningar som skrivits om förutsedda och oförutsedda konsekvenser av kommunreformen. I en engelskspråkig uppsats röjer hon sin internationella orientering och visar att de svenska tankarna på kommunsammanslagning inte var unika.

Om Gunnel Gustafssons kommunalforskning skulle jag sammanfattningsvis vilja säga att hon visat prov på stor receptivitet för utvecklingen av moderna, empiriska metoder och därigenom kunnat ta fram ny och värdefull kunskap om en central politisk fråga.

För sin doktorsavhandling valde Gustafsson ett annat ämne. Avhandlingen heter *Strukturömvandling och politisk socialisation* (1972) och handlar om hur den politiska åsiktsbildningen förmedlas från vuxna till barn under tre skilda samhällsförhållanden: i befolkningsmässigt expanderande, stagnerande och retarderande kommuner, varvid Upplands-Bro, Ovanåker respektive Jokkmokk utvaldes. Förändringskaraktär och förändringstakt har enligt författarinnan stor betydelse för politisk socialisation. När ett område växer och går tillbaka, ökar det politiska intresset hos barn, föräldrar och lärare. Avhandlingen är intresseväckande på flera sätt. Den redovisar en omfattande internationell diskurs och Gustafsson argumenterar väl för sin sak, när hon kritiserar Eastons systemmodell som initialt styr avhandlingen men som, i denna undersökning som i så många andra, ger föga vägledning för det empiriska arbetet. Mot själva uppläggningsanalysen finns det emellertid anledning att rikta en bestämd invändning. Varje förändringstyp representeras av bara en enda kommun, vilket gör det principiellt omöjligt att uttala sig om strukturömvandlingens effekter. Undersökningsdesignen är med andra ord sådan att data inte kan motsäga hypotesen och de kategoriskt formulerade, sammanfattande slutsatserna i avhandlingen är därför inte giltiga.

Några mindre uppsatser visar på författarinnans bestående engagemang i den internationella socialisationsforskningen.

När statsminister Palme mördades, gick Gunnel Gus-

tafsson ut med en intervjuundersökning av barn, ungdom och vuxna, varvid bland annat skillnaden mellan svenskars och invandrares reaktioner studerades. Undersökningen utformades som en jämförelse med en motsvarande socialisationsstudie, som Roberta Sigel genomförde efter mordet på president Kennedy. Ännu en gång bekräftas bilden av den svenska politiska kulturen som mera uppbyggd på rationalitet än på emotioner, där ingen är oersättlig och där den mellan medborgarna och statsledning liggande strukturen av partier och organisationer cementerar värderingssystemets fortbestånd. Det är glädjande att vi i svensk statskunskap numera fått en sådan nivå att det är möjligt att snabbt ta fram relevant internationell litteratur och undersökningsdesign och Gunnel Gustafsson är värd en eloge för en elegant och läsvärd liten studie.

Ett tredje område i den sökandes forskning kallas i ansökningshandlingarna kort och gott "planering". Det är en meritering av mycket speciellt slag. Under åren 1978–80 var Gunnel Gustafsson på heltid knuten till ett projekt inom Bygghörsningsrådet "Den Kommunala Planläggningen och Planeringen (KPP)" tillsammans med sju forskare från andra discipliner – historia, psykologi, sociologi, kulturgeografi, nationalekonomi, företagsekonomi och filosofi. Syftet var att fördjupa kunskapen om samspelet mellan kommunal, regional och statlig planering. Som ett led i arbetet ingick också att forskarna skulle utföra praktiska planeringsuppgifter. Tio skrifter från projektet föreligger under gemensamt författarskap. Rapporterna är stundom väl enkla och deskriptiva för att ha karaktär av forskning, medan andra såsom arbetena om planeringskunskap, kommunal demokrati och ekonomisk flerårsplanering innehåller något mera avancerade analyser. Min bedömning är att Gunnel Gustafssons medverkan i KPP-projektet bör betraktas som en värdefull sidomeritering och erfarenhet, som kan ha betydelse för innehavaren av en tjänst som professor i statskunskap. För denna tjänstetillsättning mera relevanta insatser är ett par egna uppsatser om planering – t. ex. "Några synpunkter på kommunal planering och flexibilitet" i festskriften till Pär-Erik Back 1980 och "From Issue to Meta Policy – the Case of Sweden", *World Policy* 1983, där hon ånyo visar prov på sin förmåga att i det lilla formatet diskutera allmänpolitiska frågeställningar med finesse och insikt om de stora linjerna i den internationella debatten.

Sistnämnda uppsatser leder över till Gunnel Gustafssons fjärde forskningsområde, som hon huvudsakligen syslat med under sina sex år på åttiotalet som rådsforskare. Hon kallar detta tema "Aspekter av den demokratiska välfärdsstatens utveckling" och åberopar dels några uppsatser, dels ett stort bokmanuskript. Låt mig på en gång säga att dessa skrifter synes mig vara de allra

bästa hon åstadkommit. Hon resonerar på ett friare, självständigare sätt, ehuru därigenom med nödvändighet på några punkter också med osäkrare förankring i ett empiriskt material. Även stilistiskt har hon utvecklats; från variabelspråkets abstraktioner och tunga meningsbyggnad har det kommit mera liv i framställningen och teser och perspektiv dras upp på ett spänstigt och provocerande sätt.

Jag stannar här blott inför de främsta av uppsatserna. Först finns det anledning att peka på några artiklar tillsammans med Jeremy Richardson, som behandlar olika rationalitetsföreställningar och begreppet "policy style". De har närmast karaktär av uppslagsrik begreppsanalys och modellbyggande med olika västeuropeiska länder som illustrativa exempel.

En alldeles utmärkt analys presenteras i "Symbolic and Pseudo Policies as Responses to Diffusion of Power", *Policy Sciences* 1983. Utgångspunkten är att politikerna ofta känner sig tvingade att handla, även när de inte säkert vet vad de bör göra eller känner sig pressade av brist på resurser, tid och kunskap. Då uppstår lätt "symboliska" beslut, dvs sådana som inte avses att implementeras, och "pseudobeslut", dvs sådana om vilkas förutsättningar och konsekvenser politikerna i själva verket saknar kunskap. (För att fyrfältstablån skall bli fullständig föreligger också alternativen både kunskap och implementeringsavsikt = "real policies" och varken det ena eller det andra = "nonsense".) Författarinnan demonstrerar övertygande hur decentralisering är en metod som ofta används av politikerna för att ta sig ur ett sådant dilemma av det ena eller andra slaget.

Tungt vägande är också "Comparing Implementation Processes in Sweden and the United States", författad tillsammans med Erwin Hargrove och Richard Elmore och antagen för publicering i *Scandinavian Political Studies*. Det är en femtiosidig, väl genomarbetad, systematisk jämförelse av implementeringsprocessen i de två länderna. Författarna diskuterar ett antal påståenden som att politikerna har större motivation att uppmärksamma implementeringen i Sverige än i USA, att svensk politik mera präglas av förhandlingar och anpassningsrörelser och amerikansk mera av strikta procedurer, att relationerna mellan nyckelaktörer är mera stabil i Sverige än i USA, att de "mjukare" implementeringsstrategier som båda länderna gått in för lett till vitt skilda konsekvenser samt att snabba förändringar pågår vilka i Sverige dock fortfarande sammanfaller med att implementeringslänken tilläggs stor vikt under det att den ytterligare försvagas i USA. Som i all jämförande politik rör det sig om gradskillnader snarare än artskillnader och förändringar snarare än fixerade lägen. På ett fördömligt sätt förs diskussionen hela tiden framåt genom detaljerad prövning mot empiri från skilda sektorsområden.

Huvudarbetet inom detta forskningsområde är bokmanuskriptet "Decentralisering av politisk makt – en studie av svensk byråkrati i kontakt med sin omvärld" (216 sidor). Här inarbetas flera av de analytiska begreppen från uppsatserna, erfarenheterna från KPP-projektet och till och med resultaten från den gamla kommunalforskningen. Arbetet formar sig därigenom till ett genomreflekterat *magnum opus*, som läsaren, stimulerad till en rad invändningar, tar del av med största nöje. Gunnel Gustafssons utarbetade perspektiv är i detta arbete, i motsats till exempelvis de hastigt nedkastade reflektionerna i Palmeuppsatsen, inte så litet anarkistiskt. Under det senaste årtiondet har det vid sidan av det formella regelverket uppstått en informell byråkratisk kultur i vårt land, menar hon, med helt andra normer och beteenden. I stället för en uppdelning i beslut och verkställighet genom tjänstemän under politisk neutralitet får alla vara med, när så befinner lämpligt. Rationalitet, långsiktighet och kompromissbenägenhet träder tillbaka för kortsiktighet och undanskjutande av problem. Kompetensgränser luckras upp och normer blir mera diffusa. Hierarkiska och stabila organisationsprinciper får ge vika för informella "nätverk". Symbolpolitik presenteras i så diskreta ordalag av en generaldirektör att de berörda tjänstemännen, men endast de, förstår att besluten är lågprioriterade och egentligen inte behöver implementeras. Pseudopolitik bedrivs rastlöst av en länsstyrelse inte i syfte att förverkliga något mål utan på grund av nödvändigheten att visa handlingskraft.

Metodiskt arbetar Gustafsson med en kombination av fallstudier och intervjuer, vartill kommer en omfattande genomgång av officiellt material och bearbetningar av vetenskapliga arbeten och andra faktaunderlag. Min kritik skulle jag vilja sammanfatta i följande methodsynpunkt. Ofta överlåtar författarinnan till intervjuerna själva att karakterisera den byråkratiska kulturen, som hon ålagt sig själv att analysera och utvärdera. Hon ställer t ex följande fråga: "Sverige är ute i världen känt för att bedriva en politik som kännetecknas av tre ting, nämligen: långsiktiga mål som man håller fast vid och försöker förverkliga; saklighet och hög kunskapsnivå samt överenskommelser och kompromisser mellan berörda gruppers företrädare. Tycker Du i stort sett att denna rationella Sverige-bild stämmer?" Endast en av de intervjuade svarade "ja, absolut" och ytterligare sju instämde i stort sett medan övriga 36, som det heter med en signifikativ formulering "uttrycker tveksamhet" om riktigheten i påståendet. Men intervjuer är att betrakta som datainsamling, under det att det ankommer på forskaren att göra bedömningar genom att sammanställa de data hon fått fram med de teoretiska tolkningsredskapen. Även i detta fall hade det funnits anledning att hålla på denna metodregel, särskilt som många av intervju-

personerna uppenbarligen själva är utbildade samhällsvetare och kan förväntas följa med de modeflugor, som drar fram genom den internationella tidskriftsdebatten. Åtskilliga intervjupersoner torde sålunda känna till att man numera förväntas tala sociologers och företagsekonomers språk om "nätverk" och "informella strukturer". Mot detta skulle Gunnel Gustafsson kunna invända dels att intervjuvärderna, som i detta exempel, ger ett tämligen klart utslag, dels och framför allt att hon också bygger på egna iakttagelser av beslutsprocesser och ärendehantering, varvid hon genom både deltagande, observation och egen praktisk verksamhet har ovanligt hög kvalitet i sina iakttagelser.

Som helhet vill jag beteckna "Decentralisering av politisk makt" som ett visserligen diskutabelt men inspirerande, energiskt presenterat och tankeväckande arbete, byggt på ett omfattande och intressant material, fullt jämförbart med och i bästa kontakt med den internationella forskningen på området.

Gunnel Gustafssons pedagogiska meritering är imponerande. Som universitetslektor har hon rik erfarenhet av grundutbildningen. Ända sedan 1970 har hon kontinuerligt fungerat som handledare och kursledare inom forskarutbildningen och också arbetat med studieplaner för forskarutbildningen. Hennes erfarenheter av undervisningsadministration omfattar bl a uppdrag som studierektor (1975–76), prefekt (1978–79) och tf professor (1977–78), deltagande i UHÅs pedagogiska kurs för studierektorer och huvudlärare samt ledamotskap i linjenämnd och andra administrativa organ. Särskild vikt lägger jag vid Gunnel Gustafssons omfattande produktion av läromedel på olika nivåer inom utbildningen.

När det slutligen gäller förmåga i övrigt som krävs för att fullgöra tjänsten väl, finns det dels anledning att nämna den sökandes åtaganden i olika internationella forskningsorganisationer, som är fullt tillfredsställande och ligger på en nivå som blivit vanlig bland dem som avser att fullfölja forskarkarriären, dels, vilket jag särskilt vill framhålla, hennes ämnesföreträdande funktioner i beredningsgrupper inom Humanistisk-Samhällsvetenskapliga Forskningsrådet och Riksbankens Jubileumsfond. Av egen erfarenhet kan jag vitsorda att Gunnel Gustafsson genom gott omdöme, effektivitet och noggrannhet där gjort vårt ämne stora tjänster.

Sammanfattningsvis framstår inte Gunnel Gustafsson som någon originell forskare. Tvärtom är en viss konventionalism hennes styrka. Med ovanlig energi har hon tillägnat sig de vanligast använda moderna analysteknikerna och med utpräglad känsla för huvudströmningarna i den internationella forskningen tillämpat dem på flera av statskunskapens huvudområden. Som framgått är från metodisk synpunkt inte alla av hennes forsknings-

projekt invändningsfria; mot doktorsavhandlingens kommunurval och maktstudiens frågeformulär kan kritik framföras. Av hennes bästa insatser vill jag ännu en gång framhålla den kommunalpolitiska forskningen, som har ett stort och bestående värde, och själva ambitionen i det senaste arbetet att med friskhet och skarp sinne och, som vanligt, god internationell diskursanknytning anlägga ett problematiserande perspektiv på den politiska och byråkratiska kulturen i vårt land. I pedagogiskt avseende har den sökande mycket goda meriter. Hennes administrativa och ämnesföreträdande förtjänster är utmärkta. Ingen tvekan råder enligt min mening om Gunnel Gustafssons professorskompetens.

Uppsala den 1 april 1987

Leif Lewin

Av samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden vid Umeå universitet utsedd att vara en av de med tjänstens ämne särskilt förtrogna ledamöterna av tjänsteförslagsnämnden vid tillsättningen av rubr tjänst får jag härmed avge följande utlåtande.

Som sökande till tjänsten har anmält sig:
professor Sten Berglund, Helsingfors
docent Gunnel Gustafsson, Umeå
professor Jan-Erik Lane, Vännäs

Berglund har återkallat sin ansökan. Därefter har Lane i skrivelse till regeringen 1987-03-16 återkallat sin ansökan men har i skrivelse till regeringen 1987-03-18 återkallat nyssnämnda återkallelse av sin ansökan. I skrivelse från Utbildningsdepartementets rättschef till professor Leif Lewin 1987-03-27 göres bedömningen att Lanes återkallelse av återkallelse bör ses som en ny och för sent inkommen ansökan. I förevarande utlåtande företar jag därför endast bedömning av sökanden Gustafsson.

Gunnel Gustafsson (f 1943) avlade filosofie licentiatexamen i statskunskap vid Umeå universitet 1970 samt avlade doktorsexamen inom samma ämnesområde 1972, liksom vid Umeå universitet.

Gustafsson har från 1967 uppehållit tjänster vid statsvetenskapliga institutionen Umeå universitet som universitetslektor, forskarassistent, docent, vik. professor och forskare. Hon antogs som oavlönad docent i statskunskap vid Umeå universitet 1976 och blev 1977 ordinarie universitetslektor i statskunskap där. Hon antogs som oavlönad docent vid Åbo akademi 1981. Hon har varit fakultetsopponent vid doktorsdisputationer vid två tillfällen. Under åren 1980–1985 innehade Gustafsson tjänst som forskare i ämnet Decentralisering och politisk

makt vid HSFR. Sedan 1986 innehar Gustafsson docenttjänst i statskunskap vid Umeå universitet. Hon har vidare varit studierektor och prefekt vid statsvetenskapliga institutionen vid samma universitet, och har därjämte erfarenhet av undervisningsadministration, bl a som ledamot av fakultetsnämnd och linjenämnder. Gustafssons pedagogiska meritering är långvarig och mångsidig. Den innefattar en omfattande verksamhet som kursgivare och handledare i forskarutbildning liksom medverkan i planering av forskarutbildning. Från första förordnandet som assistent i kommunalforskningsprojektet i slutet av 1960-talet och sedan genom egna forskningsprojekt och medverkan i forskningssamarbete har Gustafsson förvärvat en stark meritering med avseende på planering, administration och ledning av forskningsprojekt.

Gustafsson har varit ledamot av HSFR och ordförande i dess beredningsgrupp för statsvetenskap samt har varit ledamot av Riksbankens Jubileumsfonds prioriteringsgrupp för statsvetenskap. Gustafsson har vidare varit ledamot av redaktionskommittéer för två internationella statsvetenskapliga tidskrifter och har innehaft uppdrag som styrelseledamot resp. ordförande i de nordiska och svenska statsvetenskapliga förbunden.

Tillsammans taget har Gustafsson sålunda en mycket stark meritering med avseende på pedagogisk skicklighet, undervisningserfarenhet, utbildningsplanering samt planering och ledning av forskning.

Jag övergår nu till en bedömning av Gustafssons vetenskapliga skicklighet, ådagalagd genom vetenskapliga skrifter. Gustafsson har för bedömning ingivit trettiosju arbeten. I redogörelsen för sin vetenskapliga och pedagogiska verksamhet anger Gustafsson fyra områden för sin forskningsverksamhet, nämligen (1) kommunal politik och kommunala reformer, (2) politisk kultur, socialisation och rekrytering, (3) planering samt (4) aspekter av den demokratiska välfärdsstatens utveckling. Hon har i sin förteckning över skrifter grupperat sina arbeten under samma rubriker och därtill i en femte grupp sammanfört ett antal arbeten under rubriken "praktiska planeringsarbeten, debatt och läromedel".

I den grupp av arbeten, som sammanförts under rubriken "kommunal politik", ingår dels licentiatavhandlingen "Blockreformens inverkan på förtroendemannakårens storlek och sammansättning", dels boken *Local Government Reform in Sweden* samt därjämte några uppsatser. Licentiatavhandlingen vill belysa effekter av kommunsammanslagningarna och undersökningen grundar sig på enkätmaterial m m avseende sex "blockkommuner". Avhandlingen har främst karaktären av en kartläggning men som sådan är det svåröverskådlig. På ett mindre lyckat sätt presenteras ett orimligt stort antal i och för sig rimliga antaganden om sannolika effekter

som "hypoteser", men någon teorianslutning blir det knappast fråga om. Avhandlingen har emellertid också en styrka: kartläggningen ger på en mängd punkter ny faktisk kunskap, som – inte minst då den framlades – måste bedömas som både intresseväckande och viktig. I några följande uppsatser har Gustafsson redovisat bl a resultat från lokala undersökningar, som belyser hur kommunsammanslagningen uppfattas av kommunalt aktiva sedan några år förflutit. En viktig insats har hon vidare gjort genom att bygga vidare på grunden i licentiatavhandlingen genom att insamla en tidserie av data, som redovisas i följande skrifter. I samband därmed har hon (tillsammans med Fränstam) gjort en intresseväckande studie av kvinnorepresentationen i fullmäktige och nämnder. Förtjänstfull på grund av den komparativa ansatsen är vidare uppsatsen "Modes and Effects of Local Government in Scandinavia". Boken *Local Government Reform in Sweden* (1980) får väl främst ses som en sammanfattning av forskningsresultat som framkommit genom kommunalforskningsgruppens undersökningar och av Gustafssons uppföljningsstudier. Det är givetvis värdefullt att en sådan framställning finnes på engelska. Gustafsson anlägger ett diskuterande och teoriorienterat perspektiv genom att söka bestämma hur effektivitet och kommunal demokrati påverkats av reformen. En reflexion som man gör vid läsning är väl att trots den omfattning som forskningen om kommunerna haft sedan 1960-talet, så räcker materialet ändå inte riktigt till för mer än tentativa slutsatser. I några avsnitt tycks mig Gustafsson också gå något för långt i fråga om att dra generaliserande slutsatser av sina egna lokala studier.

Den här behandlade gruppen av arbeten utgör en gedigen forskningsinsats. Licentiatavhandlingens något otypliga redovisning av den första datainsamlingen får ett ökat intresse genom att Gustafsson energiskt fullföljt datainsamlingen över tid och därigenom kunnat ge mer överblick och behandla fruktbara frågeställningar.

Doktorsavhandlingen *Strukturomvandling och politisk socialisation* (1972) är det mest tungt vägande av de arbeten som Gustafsson hänför till forskningsområdet "politisk kultur, socialisation och rekrytering". I anslutning till avhandlingen har hon också författat ett välskrivet bokkapitel på engelska (1974, nr 10 i förteckningen över skrifter). Gustafsson utgår från Eastons systemteori från vilken hon hämtar en del av sin begreppsapparat. Eastons systemteoretiska ansats accepteras emellertid inte okritiskt; Gustafsson företar en teoretisk kritik av Easton som hör till de bästa avsnitten i avhandlingen. Den empiriska delen av avhandlingen grundar sig på intervjuer med skolbarn, föräldrar och lärare i tre kommuner valda så att de representerar olika situationer med avseende på social förändring: en av kommunerna

är "expanderande", en är "retarderande" och en betecknas som "stagnerande". I praktiken har väl anknytningen till Eastons systemteori bidragit till undersökningens uppläggning främst genom att den till viss del väglett valet av de attityddimensioner som författaren söker mäta. I många avseenden är det intressanta delresultat som redovisas för de tre kommunerna. Intervjufrågorna synes väl konstruerade och de ger tillsammans värdefulla beskrivningar av åsiktsfördelningar bland barn och vuxna.

Tolkningen av de enskilda opinionsfrågorna som indikatorer på bestämda attityddimensioner är emellertid inte förankrad i någon dimensionsanalys, och man känner en viss osäkerhet ifråga om sambandet mellan de operationaliserade analysinstrumenten och de mer generella attityddimensioner de förutsättes mäta. Vidare borde begreppet "politisk kultur" ha definierats så att man på ett meningsfullt sätt kan skilja mellan politisk kultur och åsiktsfördelningar med avseende på enskilda samhällsfrågor. Begreppet politisk kultur användes i avhandlingen i så vid mening att punktvisa skillnader – ibland ganska små – ifråga om svarsfördelningar på intervjufrågor tolkas som skillnader med avseende på politisk kultur mellan generationer eller mellan kommuner. En huvuduppgift för undersökningen är att studera hur de tre kommunernas förändringskaraktistika påverkar åsiktsfördelningar och politisk socialisation. Författaren väljer här en strategi som innebär att varje signifikant skillnad ifråga om åsiktsfördelningen mellan minst en kommun och de två övriga tolkas som en effekt av kommunernas förändringskaraktistika. Man måste ju emellertid hålla i minnet att var och en av de tre kommunerna utgör ett "sample" på en enhet från den kategori den representerar, och de tre valda kommunerna kan sålunda komma att skilja sig från varandra av andra orsaker än just de som förknippas med förändringskaraktistika. Med författarens tillvägagångssätt kan antagandet att olikheter mellan kommunerna som framträder i materialet har sin grund i förändringsfaktorer sålunda knappast falsifieras. Det finns inte desto mindre grund att acceptera en del av författarens slutsatser, därför att sambandet mellan förändringskaraktistika och åsiktsfördelningar m m ter sig sakligt övertygande. Men undersökningen skulle ha vunnit betydligt på en mer rigorös precisering av metodmässiga och teoretiska kriterier för slutsatser om "förändringseffekter".

Avhandlingen har emellertid förtjänster: den kritiska granskningen av Eastons systemteori är värdefull, där finns åtskilligt av deskriptivt intresse och med ovan gjorda reservationer säger den en del om hur barns socialisation kan påverkas av att de växer upp i miljöer, där de upplever samhällsförändringar på olika sätt. Slutligen skall det inte förbises att Gustafsson genom själva

genomförandet av undersökningen bidragit till att utveckla forskning om politisk socialisation, ett område som tidigare varit alltför försummat i Sverige.

Gustafsson har också ingivit några senare skrifter som behandlar politisk socialisation och rekrytering. Ett intressant uppslag prövas i en uppsats, där "social ambition" introduceras som en socialisationsfaktor (nr 12 i förteckningen över skrifter).

En mindre rapport redovisar resultat från en undersökning av faktorer som påverkar rekrytering till politiska poster (nr 11) och skisserar en relevant teoretisk modell. En aktuell redogörelse för en socialisationsstudie företagen i samband med mordet på Olof Palme får ett komparativt perspektiv genom jämförelser med en amerikansk undersökning av barns reaktioner efter mordet på president Kennedy (nr 13).

Under åren 1979–1980 medverkade Gustafsson som forskare i forskningsprojektet "Den kommunala planläggningen och planeringen" (KPP-projektet) och är medförfattare till ett flertal rapporter från detta projekt. Med hänsyn till att alla dessa rapporter har ett flertal författare skall jag inte här ta ställning till varje enskild rapport. Som en merit i förevarande sammanhang har det kanske störst betydelse att Gustafsson genom sin medverkan i projektet fått en ingående kännedom om den kommunala planeringsprocessen. Hon har också i anslutning till projektet varit handläggare i en kommun och där fullgjort ett utredningsuppdrag (nr 32 i förteckningen över tryckta skrifter). Tillskott till Gustafssons vetenskapliga meritering ger därutöver särskilt den rapport i KPP-projektet för vilken hon står som huvudförfattare ("KPP-projektet om kommunal demokrati och planering"), samt den av henne själv författade uppsatsen "Några synpunkter på kommunal planering och flexibilitet". Den diskussion som här förs om medborgarinflytandets möjligheter och om de problem, som ställes genom behovet av planering, kan ses både som bidrag till planeringsforskning och till normativ demokratisk teori. Ehuru denna grupp av arbeten till större delen har en karaktär som skiljer från mer konventionell meritering för en professur, menar jag att Gustafsson särskilt genom de sistnämnda skrifterna dokumenterat prov på vetenskaplig skicklighet som hon bör tillgodoräknas. Till arbeten inom planeringsområdet räknar Gustafsson vidare två uppsatser – "From Issue to Meta Policy – the Case of Sweden" (nr 17) och "The Function of Master Planning in Swedish and Norwegian Land use Policy" (nr 18). Båda dessa uppsatser har en mer teoretisk orientering än flertalet av rapporterna i KPP-projektet och har ett meritvärde också i den meningen att de ökar bredden av hennes meritering. Uppsatsen om "metapolicy" bildar en övergång till Gustafssons fjärde forskningsområde: "Aspekter av den demokratiska väl-

färdsstatens utveckling”.

Flera av Gustafssons uppsatser om välfärdsstatens utveckling har författats tillsammans med andra; dessa är också de först publicerade arbetena inom detta område. Till denna grupp av arbeten hör uppsatserna ”Concepts of Rationality and the Policy Process” och ”Post-Industrial Changes in Policy Style”, författade tillsammans med J. J. Richardson samt ”The Concept of Policy Style” tillsammans med J. J. Richardson och G. Jordan. Gustafsson är ensam författare till den ovannämnda uppsatsen ”From Issue to Meta Policy – the Case of Sweden” samt ”Symbolic and Pseudo Policies as Responses to Diffusion of Power”. Samtliga dessa uppsatser publicerades under åren 1979–1983. Frågeställningar och begrepp från den diskussion som förs i dessa uppsatser återkommer även i det mer deskriptiva och bredare utlagda bokkapitlet ”Challenges Confronting Swedish Decision-Makers: Political and Policy Responses, 1974–1985” (preliminärt manuskript, 1986, avsett för ett planerat komparativt arbete om tio europeiska länder). En mer samlad framställning av Gustafssons teoretiska ansats ges i boken *Decentralisering av politisk makt – en studie av svensk byråkrati i kontakt med sin omvärld* (inlämnad i manuskript) som är en studie av decentraliserings- och kompetensfördelningsproblem i det svenska politiska systemet, där författaren också presenterar en serie empiriska fallstudier.

Först skall om dessa arbeten sägas att de empiriska fallstudierna av decentralisering och planerings- och beslutsprocesser i boken liksom i flera av Gustafssons uppsatser inom detta område är insiktsfulla och upplysande. De ger på ett konkret sätt kunskap om ”hur det går till i verkligheten”. De belyser också väl faktorer, som gör beslutsprocessen tungrodd och som säkert medverkar till att beslutsfattandets resultat ofta saknar tillräcklig verklighetsförankring, brister ifråga om analys av genomförbarhet eller skyler över snarare än löser målkonflikter. Till förtjänsterna hör också en klagörande diskussion av decentraliseringsbegreppet och om konsekvenser av olika decentraliseringsstrategier.

På sina empiriska undersökningar vill Gustafsson grunda generaliseringar om utvecklingstendenser, som säges vara karakteristiska för den svenska välfärdsstaten och även – fastän i andra varianter – för andra post-industriella välfärdsstater. Gustafssons tes är att den traditionella svenska modellen för ”rationell” planering och beslutsfattande är på väg att eroderas. Beslutsprocessen har blivit alltför komplex dels genom att välfärdsstatens kapacitet ”överansträngts” genom mängden av åtaganden och krav, dels genom att metoden att besluta genom konsultation blivit alltför svårhanterlig när alltfler intressen framgångsrikt krävt att få bli konsulterade. Nödvändigheten att kompromissa samman en mångfald

intressegruppers krav i utformningen och genomförandet av policies medför vidare att experternas roll försvagas, samtidigt som rollfördelning och ansvarsfördelning i alla skeden blir alltmer diffus. Gustafsson anser sig vidare kunna visa att beslutsfattarna i ökande utsträckning tar sin tillflykt till ”metapolicies”, ”symbolic policies” och ”pseudo-policies” – allt därför att det blivit allt svårare att åstadkomma rationella och realistiska beslut om åtgärder för att lösa aktuella eller anteciperade samhällsproblem. Med ”meta-policies” synes då avses policies för att hantera utformningen av policies och för att handskas med krav, som inte kan tillmötesgå eller problem som inte kan lösas. Jag måste erkänna att jag inte är helt säker på att detta är en tillfredsställande definition, men å andra sidan har jag inte kunnat finna någon strikt definition av termen i Gustafssons arbeten. En följdes är att meta-policy ofta leder till antingen symbolic policies – dvs policies som inte är avsedda att förverkligas men däremot ge ett intryck av att något sker – eller pseudo-policies, dvs policies som inte fullt utnyttjar existerande sakkunskap och därför leder till misslyckanden.

Gustafssons och Richardsons första arbeten har sin bakgrund i den diskussion som fördes i början av 1970-talet om de växande svårigheterna att föra consensus-polemik inom ramen för ett politiskt system, som utsättes för en ”over-load” av krav. Richardson och Gustafsson har givit intresseväckande bidrag till denna diskussion och deras begreppsapparat har otvivelaktigt ett heuristiskt värde. Deras problemanalys framstår också som viktig och angelägen. Men den är allmänt formulerad: man stöter på problem så snart man söker operationalisera begrepp som ”symbolpolitik” och än mer när det gäller att fastställa att den ena eller andra typen av policies ökar eller minskar i frekvens. Det blir svårt att pröva generaliseringarnas hållbarhet och det framstår som osäkert om de kan göras empiriskt prövbara. Jag är sålunda inte övertygad om att det empiriska materialet räcker till för att underbygga de generaliserande teserna om välfärdsstatens problem. ”Metapolicy”, ”symbolic policy” och ”pseudo-policies” existerar nog som fenomen (fast man skulle ha känt sig ännu säkrare på den saken om operationaliseringarna varit handfastare), men teserna om systemförändringar behöver underkastas en mer systematisk empirisk prövning.

När detta sagts, skall det dock tilläggas att Gustafssons bok – liksom de tidigare uppsatserna – öppnar nya perspektiv och ställer viktiga frågor om hur det svenska politiska systemet fungerar och vart det är på väg – eller vilken väg man kan bestämma sig för att välja.

Till denna grupp av arbeten hör också en uppsats med titeln ”Comparing implementation processes in Sweden and the United States” författad tillsammans med R. Elmore och Erwin Hargrove. Här ställs den ”traditio-

nella" svenska politiska stilen i motsats till den amerikanska i en komparativ analys, som är både intresseväckande och insiktsfull. Uppsatsen knyter an till Gustafssons övriga arbeten i fråga om huvudtesen beträffande Sverige, som åter är att den komplexa beslutsprocessen åstadkommer en utveckling mot "symbolpolitik". Detsamma säges gälla för Förenta Staterna men av andra skäl. I Förenta Staterna anses utvecklingen mot symbolpolitik vara ett uttryck för att den federala regeringen överhuvud taget minskar sitt engagemang i "policy-making" på en mängd områden. Författarna finner vidare att de faktorer, som bidrar till att försvaga beslutsfattarnas intresse för implementeringsproblem, är mycket starkare markerad i Förenta Staterna än i Sverige.

Till sist må nämnas att Gustafsson till sin ansökan fogat ett antal mindre skrifter, som hon inte hänför till sina huvudsakliga forskningsområden. Till dessa hör bl a ett par kompetent utförda utvärderingsrapporter, en kort redogörelse för det större forskningsprogram i vilket hennes avhandling ingick, ett bokkapitel på engelska om kommunreformen i Sverige (nr 34 i förteckningen), ett bokkapitel på engelska (tillsammans med J. J. Richardson) i en samlingsvolym med titeln *Policies and Politics in Western Europe*. Dessa mindre skrifter väger väl inte var för sig så tungt, men de har ändå ett visst meritvärde, och de sistnämnda bokkapitlen är ytterligare vittnesbörd om Gustafssons lovvärda ambition att placera studiet av svensk politik i ett internationellt sammanhang.

Sammanfattningsvis finner jag att Gustafsson är behörig till tjänst som professor i statsvetenskap; jag finner sålunda att hon har den vetenskapliga och pedagogiska skicklighet, de kunskaper och erfarenheter och den förmåga i övrigt som behövs för att fullgöra tjänsten väl.

Bo Särilvik

Den vid Umeå universitet ledigförklarade professuren i statsvetenskap söktes ursprungligen av professor Sten Berglund, docent Gunnel Gustafsson och professor Jan-Erik Lane. I november meddelades det att professor Berglund återkallat sin ansökan och i mars meddelades det att professor Lane också återkallat sin ansökan. Lane har sedermera återkallat sin ursprungliga återkallelse. I ett brev som utbildningsdepartementets rättschef tillställt min medsakkunnige, professor Leif Lewin, har rättschefen gjort den tolkning av rättsläget att om en sökande återkallar sin ansökan efter det att ansökningstiden gått ut kan han eller hon inte göra detta ogjort genom att återkalla återkallelsen. En sådan åtgärd är att betrakta som inlämnande av en ny ansökan vilken inkommit för sent, i detta fall inte mindre än tio månader för sent. I det läge som nu uppstått bedömer jag min

uppgift vara att endast ta ställning till en kvarvarande sökande till den ledigförklarade professuren i statsvetenskap i Umeå, dvs till docenten Gunnel Gustafsson. Jag kan fatta mig ganska kort.

Gunnel Gustafsson är född 1943 och avlade sin licentiatexamen i Umeå 1970. Två år senare erhöll hon sin filosofie doktorsexamen. Hon har tjänstgjort i en serie olika befattningar vid den statsvetenskapliga institutionen vid Umeå universitet; hon innehar sedan 1971 ett ordinarie universitetslektorat i ämnet och är sedan 1986 därtill förordnad som innehavare av en ordinarie docenttjänst i ämnet. I sex år innehade hon en tjänst som forskare vid HSFR i ämnet "Decentralisering av politisk makt". Gustafsson har vid sidan om sina tjänstgöringar visat stor aktivitet i högskole- och forskningsadministrativa sammanhang.

Vid tillsättning av tjänst som professor skall särskild vikt fästas vid vetenskaplig skicklighet som visats genom egen forskning. Gunnel Gustafsson har inlämnat en mycket klart utformad redogörelse för denna sin forskning. Hon indelar den i fyra huvudområden. Indelningen förefaller mig rimlig och jag skall också följa den i min egen granskning av hennes forskarverksamhet.

Ett område gäller kommunal politik och kommunala reformer. Kommunalpolitik var ju ett av de stora forskningsområdena i svensk statsvetenskap för två decennier sedan och Gunnel Gustafsson var en av många forskarstudenter i landet som fick sin utbildning inom ramen för detta nationella forskningsprogram. Hennes licentiatavhandling, *Blockreformens inverkan på förtroendemannakårens storlek och sammansättning*, är karakteristisk för sin tids forskningstemperatur. Den är klart och redigt strukturerad; den är kvantitativt inriktad med mängder av tabeller; den skiljer som man skall mellan oberoende och beroende variabler; den uppställer en mängd – mängden är i sig något komisk – hypoteser osv. I dagens perspektiv kan detta arbete te sig något väl mekaniskt men det utgör dock fortfarande en merit för sin författarinna. Hon dokumenterade med det både ett tekniskt kunnande och en förmåga att skriva koncist och redigt samtidigt som hon förmedlar intressanta data om effekterna av kommunsammanslagningar på förtroendemannakårens sammansättning. Gunnel Gustafsson har vidare skrivit ett antal informativa uppsatser inom detta forskningsområde samt ytterligare en mindre bok som jag särskilt vill framhålla, den på engelska skrivna *Local government reform in Sweden*. I denna bok vidgar hon på ett värdefullt sätt perspektiven både på bakgrunden till och på effekterna av vår kommunsammanslagningsspolitik på 60-talet. Längre fanns det beklagligt litet publicerat på engelska om den imponerande forskning kring kommunalpolitik som svensk statsvetenskap ägnade sig åt i slutet av 60-talet och i början av 70-talet.

Ett andra område i Gunnel Gustafssons forskning gäller politisk kultur, socialisation och rekrytering. Här har hon varit något av pionjär i svensk statsvetenskap. Det var ytterst få som före henne ägnat sig åt socialisationsforskning. Hennes huvudarbete inom området är doktorsavhandlingen *Strukturomvandling och politisk socialisation*. I detta arbete har hon haft som ambition att studera eventuella samband mellan å ena sidan kommuners förändringstakt och förändringsriktning, å andra sidan barns, föräldrars och lärares politiska kultur. Hon dokumenterar på nytt i detta arbete, liksom i sin licentiatavhandling, sitt tekniska know-how; hon visar också sin hemkänsla i sin tids teorier med anknytning till socialisationsforskning; hon skriver också nu klart och redigt. Jag känner dock inför denna avhandling en något större tvekan än inför hennes licentiatavhandling. Min tvekan bottnar i en gnagande känsla av att hon övertolkar sitt material. Undersökningen är dock bara baserad på tre kommuner: en "retarderande", en "stagnerande" och en "expanderande". I respektive kommun har vidare 110–120 föräldrar och 60–70 barn intervjuats. Det är naturligtvis svårt att på grundval av detta material, där en konstanthållning av flera andra i sammanhanget relevanta faktorer inte är möjlig, dra särskilt säkra slutsatser om samband mellan strukturomvandling och politisk kultur. Författarinnan blir dock ganska kategorisk i sina egna slutsatser: "När en administrativ enhet expanderar eller retarderar ökar det politiska intresset hos barn, föräldrar och lärare". (s. 99). Doktorsavhandlingen är dock inte Gustafssons enda bidrag till socialisationsforskningen. Hon har deltagit med uppsatser i olika samlingsverk; hon har skrivit en uppsats om rekrytering till politiska poster i Sverige. Omgående efter mordet på Olof Palme satte hon också i gång med en undersökning om hur barn och föräldrar reagerade inför denna omstörtande händelse. Undersökningen har sedermera tilldragit sig stor uppmärksamhet. Vid tidpunkten för inlämnande av specimina för den här aktuella tjänsten hade hon dock ännu mycket litet att rapportera från detta nya projekt.

Ett tredje område i Gunnel Gustafssons forskning gäller planering. Inom detta i och för sig angelägna forskningsområde har hon dock publicerat mycket mindre än i de två föregående områdena. Ej heller kan hon inom detta område hänvisa till något större arbete. Det hon här framförallt ådagalagt är en förmåga att göra goda utredningar och att på ett konstruktivt sätt samarbeta med andra. Under ett helt år var hon sålunda tillsammans med forskare från andra discipliner på helhet knuten till ett projekt som kallades "Den kommunala planläggningen och planeringsprocessen", finansierat av Byggnadsrådet. Projektet avsatte ett tiotal rapporter med Gunnel Gustafsson som medansvarig för

alla. Utöver dessa rapporter vill jag särskilt nämna en uppsats skriven av henne ensam och präglad av kloka synpunkter, nämligen uppsatsen "*Några synpunkter på kommunal planering och flexibilitet*".

Ett fjärde område slutligen i Gunnel Gustafssons vetenskapliga produktion är vad hon själv kallar "aspekter av den demokratiska välfärdsstatens utveckling". Hon hade, när jag för knappt åtta år sedan hade äran sakkunnigbedöma henne med anledning av den HSFR-tjänst hon då sökte, just glidit in på detta forskningsområde. Vad som då fanns skrivet av henne inom detta område upplevde jag som både intelligent och spännande. Detta intryck består även vid omläsning. Jag tänker särskilt på uppsatsen "*Concepts of rationality and the policy process*" som hon 1979 publicerade tillsammans med Jeremy Richardson. Därtill förefaller mig två senare skrivna uppsatser också vara av god kvalitet och värda att uttryckligen framhållas: dels den 1983 publicerade "*Symbolic and pseudo policies as responses to diffusion of power*" där Gustafsson diskuterar orsaker till de svårigheter som välfärdsstaters beslutssystem präglas av, dels den ännu endast i manuskriptform föreliggande "*Comparing implementation processes in Sweden and the United States*", där Gustafsson tillsammans med en amerikansk forskare gör en jämförelse mellan Förenta Staterna och Sverige i fråga om typ av policies och förverkligande av policies.

Nu föreligger också i manuskriptform det som inom området välfärdsstaters utveckling får uppfattas vara Gustafssons huvudarbete. Hon har kallat detta arbete *Decentralisering av politik – en studie av svensk byråkrati i kontakt med sin omvärld* och arbetets syfte säges vara att ge en saklig och nyanserad beskrivning av dagens avvägning mellan centralt och lokalt. I någon mån lämnar mig detta arbete besviken. Visst innehåller det ytterligare ett antal intressanta och debattfrämjande synpunkter på beslutsfattandets problem i vår typ av samhällen visst visar det ännu en gång Gustafssons förmåga att teckna mönster och våga vara djärv och utmanande i sina slutsatser. Tyvärr upplever jag samtidigt arbetet som rapsodiskt till sin struktur och sina resonemang. Framförallt präglas det av en diskrepans mellan spännande teser och den empiri som presenteras som underlag för dessa teser. Gustafssons dataunderlag, förutom betänkanden och sådant, består dels av fallstudier i nio kommuner, dels – och framförallt – av intervjuer med 12 administratörer/politiker på central nivå och 26 administratörer på regional nivå i Västerbottens och Uppsala län. På detta material dras alltför stora växlar. Det skall också tilläggas att de intervjuer som hon främst stöder sig på ägde rum 1981, alltså ett år då det i hög grad var "inne" att uppleva beslutssvårigheter i välfärdsstaten. Men jag upprepar: nu, liksom i sina andra arbeten

om välfärdsstaters beslutsproblem, formulerar hon tankeväckande reflexioner. Det skall också tilläggas som ytterligare en merit för Gustafsson att hon var en av de första statsvetarna i landet som engagerade sig i den riktning inom samhällsvetenskaperna som vuxit sig stark under 80-talet, alltså den riktning som uppehåller sig kring välfärdsstaters alla problem i termer av beslutsförklaring, segmentering, frågeanhopning, korporativisering, symbolpolitik m.m. Det har blivit en blommande bransch.

Det torde, efter denna genomgång av de fyra forskningsområden inom vilka Gunnel Gustafsson varit aktiv, klart ha framgått att hon äger stor bredd i sin vetenskapliga produktion. Den präglas också av många andra förtjänster. Hon äger ett gott tekniskt kunnande; hon upprätthåller ordning och reda; hon är lyhörd inför nya strömningar; hon uppvisar en förmåga att i forskning samarbeta med andra. Denna samarbetsförmåga, parad med öppenhet inför nya strömningar, har också lett till att Gustafsson etablerat goda kontakter med utländsk statskunskap. Hon har skrivit flera uppsatser tillsammans med utländska forskare; hon är representerad i olika samlingsverk; hon är en flitig deltagare i internationella kongresser och arbetsgrupper. Allt detta är av värde. Samtidigt uppvisar Gunnel Gustafssons vetenskapliga produktion också svagheter. Ibland får hennes skrifter en väl utredande karaktär. Hon har vidare en benägenhet att föra allmänna och i och för sig intressanta resonemang på basis av ganska begränsad empiri. Hon

har inte heller ännu förmått samla sig till ett större arbete av samma goda kvalitet som några av hennes mindre skrifter är exempel på. Förtjänsterna i Gustafssons vetenskapliga produktion väger dock, enligt mitt sätt att se, över de svagheter som denna produktion tyvärr samtidigt är behäftad med.

Vid tillsättning av tjänst som professor skall vikt inte bara fästas vid vetenskaplig skicklighet visad genom egen forskning utan också vid skicklighet visad genom planering och ledning av forskning. Det är uppenbart att Gunnel Gustafsson varit framgångsrik också i bägge dessa senare dimensioner. Slutligen har hon också dokumenterat pedagogisk skicklighet på olika sätt. Hon har handledt forskarstuderande, varit aktiv i att utarbeta studieplaner för doktorander, tjänstgjort som studierektor och varit medlem av fakultetsnämnd och linjenämnd, författat läromedel och undervisat på såväl grundutbildnings- som forskarutbildningsnivå.

Min sammanfattande bedömning av Gunnel Gustafsson är att hon i högskoleförordningens mening äger den vetenskapliga och pedagogiska skicklighet och den förmåga i övrigt som behövs för att hon skall kunna fullgöra tjänst som professor väl. I och med att jag alltså finner henne behörig för den sökta tjänsten och hon nu framstår som enda sökande ber jag att få föreslå tjänsteförslagsnämnden att föreslå henne till innehavare av den ledigförklarade professuren i statsvetenskap.

Olof Ruin